

بر اساس قانون «زوجه» چگونه می تواند مالک مهریه می شود؟

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد...

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع مهریه را بررسی کنیم. مهریه مالی است که در هنگام عقد ازدواج مرد متعهد می شود به همسر خود بپردازد. این مال می تواند به صورت نقدی (وجه رایج کشور)، سکه و طلا، سایر اموال منقول یا غیرمنقول (ملک، خانه یا آپارتمان) باشد. مهریه همزمان با انعقاد ازدواج در سند رسمی سند ازدواج ثبت می شود.

زوجه به محض وقوع عقد ازدواج و ثبت آن مالک مهریه می شود که البته نیمی از آن در لحظه و نیم دیگر به هنگام شروع زندگی مشترک در مالکیت او استقرار می یابد اما نکته مهم آن است که اگر مهریه عندالاستطاعه بوده یا موجل (زمان دار) باشد، زوجه باید صبر کند تا شرایط زمانی برای مطالبه مهریه مهیا شود. منظور از مهریه عندالاستطاعه این است که زمانی می تواند مهریه را مطالبه کرد که شوهر از لحاظ مالی توانایی و استطاعت پرداخت مهریه را داشته باشد و این اقدام، تنها با معرفی اموال شوهر به دادگاه امکان پذیر است.

اگر هم مهریه موجل یا زمان دار باشد، زوجه باید منتظر بماند تا زمان مشخص شده سپری شود و پس از آن زمان است که در واقع صاحب مهریه می شود و می تواند برای دریافت آن اقدام کند. لازم به ذکر است که در حال حاضر عرف نیست که در دفعات ازدواج، مهریه به صورت زمان دار ثبت شود اما در بسیاری اوقات مهریه به صورت عندالاستطاعه ثبت می شود که لازم است زوجین به آثار آن که به آنها اشاره شد، آگاه باشند. اصلی ترین اثر این موضوع، آن است که تنها در صورتی که مرد توانایی پرداخت مهریه را داشته باشد، می تواند آن را از وی مطالبه کرد و در غیر این صورت هیچ اقدام قانونی در مقابل شوهر نمی تواند انجام داد. راهکارهای مطالبه مهریه از دو طریق قابل مطالبه است: راهکار اول آن مراجعه به دادگاه خانواده و تقدیم دادخواست مطالبه مهریه است. در این حالت زوجه درخواستی مبنی بر مطالبه مهریه به دادگاه ارائه داده و باید مالی از شوهر، به دادگاه معرفی کند تا دادگاه با توقیف و فروش آن، مهر زن را پرداخت کند. البته این مال نباید از مستثنیات دین باشد. اگر هم شوهر فاقد مال اما کارمند دولت باشد، زوجه می تواند تقاضا کند که یک سوم حقوق مرد تا پرداخت تمام مهر توقیف و به او پرداخت شود. با اینکه بیشتر مردم در حال حاضر سعی می کنند از این طریق مهریه خود را مطالبه کنند و این تصور را دارند که تنها راه برای دریافت مهریه و بدون مراجعه به دادگاه می توانند برای دریافت مهریه خود اقدام کنند و آن هم از طریق اجرای مفاد سند رسمی ازدواج است. مرجع صالح درخواست صدور اجراییه برابر بند ۲ ماده ۲۰۰ آیین نامه اجرای مفاد اسناد لازماً و اجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی، دفتر ازدواجی است که عقد نکاح را ثبت کرده است.

درخواست ذی نفع

صدور اجراییه با تقاضای ذی نفع است که این درخواست الزاماً باید کتبی باشد بنابراین درخواست شفاهی پذیرفته نمی شود. به علاوه این درخواست از طریق فرم های چاپی مخصوص که از طریق سازمان ثبت اسناد و املاک تهیه می شود و در اختیار دفعات قرار می گیرد، به عمل می آید. منظور از ذی نفع، زوجه یا وکیل یا قیم او حسب مورد است. لازم به ذکر است که ارایه وکالت نامه و قیم نامه در فرض اخیر لازم است. شرایط صدور اجراییه

پس از درخواست صدور اجراییه از سوی زوجه و در صورت احراز شرایطی توسط سردفتر، امکان صدور اجراییه وجود دارد: مطالبه مهریه باید به موجب سند رسمی باشد؛ سند ازدواجی که مطابق مقررات مورد نظر تنظیم شده باشد رسمی شناخته می شود. صدور ورقه اجراییه نسبت به تعهداتی که در سند به صورت منجز قید شده باشد، امکان پذیر است. منظور از منجز بودن این است که مهریه معلق نباشد همچنین مهریه و اجرای تعهد

نباید موجل یعنی زمان و دار باشد. با وجود این شرایط، صدور اجراییه امکان پذیر خواهد بود.

در خصوص مهریه چند فرض پیش و بینی می شود: حال، موجل، عندالمطالبه و عندالاستطاعه. مهریه در صورتی موجل است که برای پرداخت آن مدتی مقرر شود؛ به طور مثال چنانچه زمان وقوع عقد نکاح سال ۱۳۹۲ باشد و زمان پرداخت مهر سال ۱۳۹۵ تعیین شده باشد یا اینکه به صورت اقساط سالانه تعیین و مقرر شده باشد، در این صورت قبل از فرارسیدن مدت زوج حق مطالبه نخواهد داشت. در صورتی که مدتی برای پرداخت معین نشده باشد، مهریه حال محسوب می شود و قید عندالمطالبه آن را از حال بودن خارج نمی کند.

تکالیف سردفتر

وفق ماده ۵ آیین و نامه یادشده، سردفتر با احراز هویت درخواست و کننده و احراز صلاحیت خود موظف به انجام موارد زیر است:

1- صدور اجراییه و ارسال آن به اداره ثبت: از جمله تکالیفی که در ماده مذکور پیش و بینی شده، این است که سردفتر رونوشت سند را در برگ های ویژه ظرف ۲۴ ساعت یا خط خوانا در سه نسخه تهیه کرده و موضوعی را که باید اجرا شود (مطالبه سکه، وجه نقد و...) در محل مخصوص آن نوشته و ظرف ۴۸ ساعت از تاریخ وصول تقاضا برگ های اجراییه را امضا کرده و به مهر ویژه (اجرا شود) رسانده و برای اجرا نزد مسئول اجرای ثبت می و فرستد و رسید دریافت می کند.

2- مطلع کردن زوج یا ضامن از صدور اجراییه: سردفتر ازدواج مکلف است پس از صدور اجراییه مراتب را به آخرین نشانی زوج از طریق پست سفارشی به او اطلاع داده و برگ های اجراییه را به ضمیمه قبض پست به او اطلاع دهد.

ابلاغ اجراییه و ترتیب اجرا

اجرای احکام پس از وصول اجراییه باید آن را در دفاتر لازم و پرونده برای آن تنظیم کند و نام مأمور ابلاغ را در آن نوشته و جهت ابلاغ به مأمور تسلیم کند. مأمور اجرا وفق ضوابط جاری اجراییه را به زوج یا ضامن ابلاغ می کند. از تاریخ ابلاغ اجراییه زوج یا ضامن باید ظرف 10 روز دین را بپردازد یا ترتیبی برای پرداخت دین خود بدهد یا مالی معرفی کند که اجرای سند را مسیر کند.

بازداشت اموال زوج

زوج می تواند بلافاصله پس از ابلاغ اجراییه، تأمین طلب خود را از اموال زوج یا ضامن تقاضا کند. در این صورت اجرای احکام معادل طلب زوج را از اموال نامبردگان بازداشت می کند. در صورتی که زوج مهریه را پرداخت نکند، اموال بازداشتی از طریق مزایده به فروش رسیده و مطالبات زوج پرداخت می شود.

معافیت از پرداخت نیم و عشر دولتی

در صورتی که زوج در هر مرحله از فرایند عملیات اجرایی از اجرا منصرف شود، به دلالت ماده ۹۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت از پرداخت حق و اجرا معاف است.